

Ўзбекистон adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬЯТИ

Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiqsa boshlagan

www.uzas.uz

2017-yil 20-yanvar №4 (4403)

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ ЖАҲОН БАНКИ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 19 январь куни мамлакатимизга амалий ташриф билан келган Жаҳон банкининг Европа ва Марказий Осиё давлатлари бўйича вице-президенти Сирил Мюллери қабул қилди.

Давлатимиз раҳбари меҳмонни самиy кутлар экан, Ўзбекистон ва Жаҳон банки ҳамкорлиги изчил ривожланиб бораётганини алоҳида таъкидлади.

Бугунги кунда ўзаро ҳамкорлик электр-энергетика, ирригация, ва коммунал тармоқларни модернизация қилиш, сув таъминоти, ишлаб чиқариш транспорт ва ижтимоий инфраструктури ривожлантириш йўналишиларида Жаҳон банкининг 2,8 миллиард доллар маблағи жалб этилган 33 кўшима лойиҳани ўз ичига олади.

«Толимаржон ИЭС – «Сўғдиёна» ПС» юқори вольтли линиясини куриш, Бухоро ва Самарқанд шаҳарлари сув таъминоти, канализация тизимларини реконструкция қилиш, Коракалпогистонда сув ресурсларни бошқариш, Ангрен – Пот темир йўлини электрлаштириш, кишлук хўжалиги корхоналари ва мева-сабзавотчиликни ривожлантириши каби кўплаб соҳаларда лойиҳалар, жумладан, тавлими ва соғлини саклаш тизимларидаги ижтимоий аҳамиятга молик лойиҳалар амалга оширилди ва амалга оширилмоқда.

ЎзА

Муайян халқ ёки миллатнинг тараққиёти даражаси, биринчи навбатда, илм-фандада, қай миқёсларга кўтарила олганига кўра белгиланади. Агар шу мезонда қаралса, миллат сифатида дунё тамаддунига бекиёс ҳисса қўшганимиз аён.

ИЛМ-ФАН РИВОЖИ ЯНГИ БОСҚИЧ АРАФАСИДА

Буюк мутафаккир бобокалонимиз Махмуд Кошгари таъбирича, Тангри давлат қўёшини бизнинг миллатимиз кўргонларидан кўкка чиқарган, уни барчадан устуни қўлган, ҳақиқат йўлида курашмок учун куч берган. У билан ҳамкорлик

Бугуннинг гапи

ги шитоби, дунёни тобора кенг қамров билан тасаруғига олайтган глобалашув шиддати, қадриятларни бамисоли оч аждаходек ўз комига тортаётган омавий маданият таҳди шароитида ўзлигини асрар қола билиш камдан-кам миллатга насиб эттири. Бунинг учун миллатнинг томири асл сарчашмалардан сув ичиши, маърифати юксак даражада бўлиши, маънавияти ўқ илдизларидан узилмаган бўлиши зарур. Ҳалқимизнинг асрлар синовидан омон-энсон олиб ўтайдиган асосий фазилати – юксак илму маърифатидир.

Давоми иккинчи саҳифада.

ИЖОДКОРЛАР ТУХФАСИ

Ҳарбий қисм, бўлинмалар, ўкув муассасаларида таникли шоир ва адилар билан ўтидий учрашувлар уюштириш, Вatan ҳимоячиларини адабиёт ва китоблар олами билан ошно этиши ёзувчilar уюшмасининг доимий эътиборида. Таникли адиларнинг Вatan озодлиги, юрт тинчлиги йўлида курашган, жасорат кўрсатган буюк ажоддапаримизнинг бетимсол қархонменликлари ҳақидаги асрлари буғунги авлодларга, айниқса, ёшларга доимо фурур баҳш этади.

Вatan ҳимоячиларини куни муносабат билан "Ижод" жамоат фонди томонидан Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги тизисидаги ҳарбий қисм ва муассасаларни ёзувчilar уюшмаси мусасилидаги "Шарқ олдузи", "Звезда Востока", "Жаҳон адабиёти", "Ёшлик", "Амударё" журналлари ҳамда "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" газетаси каби нашарларининг ҳар бирига 300 нусхадан обуна қилиши ижод ахлининг ҳарбийларимизга аталган ўзига хос тухфаси бўлди.

Шунингдек, Абдулла Кодирий, Ойбек, Одил Ёқубов, Пиримқул Кодиров, Эркин Водходов, Абдулла Ортипов, Муҳаммад Али, Тоҳир Малик сингари ўзбек ҳалқининг атоқи адаб ва шоирлари қаламига мансуб йигирма номдаги жами 6050 дона китоб Вatan ҳимоячиларига совга қилинди.

Ахборот хизмати

ШЕРРИЯТ МУХЛИСИМИЗ

"Шеърият шайдоларига" ёки "Шеърият гулшани" деб аталар, эҳтимол. Унга ойда бир, иккى марта иқтидорли ёш қаламкашлар ташкил. Шуну назарда тутиб айрим таклиф ва истакларимиз айтди.

Газетхон билан мулоқот

лов асосида таклиф қилинса. Аниқ режа асосида мумтоз адабиётимиз намояндадари наэмидан намуналар ўқилса, замонавий шоирларимиз шеълари билан таниширилса бу ҳам ҳалқ билан мулоқотнинг энг таъсирчан

Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiqsa boshlagan

Юрт тинч – оила тинч

ЧИНАКАМ ИФТИХОР

Мұхтарам Президентимиз, Қуролли Күчларимизнинг Олий Баш Құмандони Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси Қуролли Күчләри ташкил этилганининг 25 йиллиги муносабати билан Вatan ҳимоячиларига йўллаган байрам табриги ҳалқимиз қалбини тұлқынлантыриб, фахру гууррга тұлдирди.

Айниқса, қутлуг табрикнин ҳарбий-сиеый тайёр гарлиқта ибрат күрсатыб хизмат қилаёттан етук офицер ва аскарлар билан козма-коз тарзда йўлланғани ўзгача маъно касб этди.

Дарҳақиқат, мустақиллик йилларида Милли армиямиз мисли кўрилмаган даражада ривожланди. Энг замонавий куроллар, техник жиҳозлар билан таъминланди. Офицер ва аскарларимизнинг ғоявий-сиеый онги, жисмоний салоҳияти ўсди. Натижада ихчам, ҳалқимизнинг тинчлик-осойиштагилими бемалол таъминий оладиган курдат кучга айланди. Шунингдек, унинг сафиди хизмат килиш ҳар бир ўзбек йигити учун чинакам ифтихор касб этмоқда.

Мұхтарам Президентимизнинг табригидан армиямизнинг ҳеч қандай ҳарбий блокларга кўшилмаслиги, Ўзбекистон худудида ҳеч қандай чет эл ҳарбий тузилмалари бўлмаслиги ва бу йигитларимизнинг ўзга юртдаги жанговар ҳаракатларда иштирок этмаслиги ҳам алоҳида таъкидланди. Бу Ватанимизнинг накадар тинчликпарвар сиёсат юрттағандан далалатдир.

Мен сабиқ иттифоқ даврида тажовузор сиёсат түфайли уруш жабрни тортган минглаб йигитларнинг бириман. Уша пайдаги узоқни кўра билмаган мустақид давлат дарғалари Афғонистонга уруш очиб, ёш-ёш курбон бўлган йигитлар түфайли таънчадан-канча оналарнинг кони кўз ёшларни оқиздилар. Шундай улоса чиқардимки, ҳеч қандай фория одил фикрдан устун эмас. Акс ҳолда, давлатимиз раҳбари дунё турли талотўлларга тўлиб тошган, турли ҳуңрезликлар авж олган ҳозирги даврда ҳарбий хизматчиларни ўй-жой билан таъминлаш, уларга малакали тибий хизмат жорий этиш ҳақида гапиравмиди. Демак, одил раҳбар ҳамиси фақат юрт тинчлигини, унинг ҳар

Муносабат

доктринасини қайтадан ишлаб чиқиш, миллий ҳаффициллик концепциясини ривожлантириш, армиямизнинг таркиби тузилмаларини кайта назоратдан ўтказиши, ҳарбий кадрлар тизимини мукаммалаштириш учун мутлако янги Қуролли Күчлар академиясини ташкил этиши, ҳарбий саноатни шакллантириб, ривожлантириш, мудофаа соҳасида 2017-2021 йиллар учун ҳарбий стратегия дастурини яратиш ҳақидаги фикрлари жуда мухимdir. Шунингдек, Мудофаа вазирлиги ҳузыридаги Жамоатчилик, қенгаши фаолиятига яхши баҳо берилди. Унинг вилоятларда ҳам бўлимларини ташкил этиши ҳақидаги таклифлари бағоят долзарбди. Чунки ҳалқ билан армия яқинлиги ана ўшанда янада юқори поғонага кўтарилади. Бир сўз билан айтганда, бутун мамлакатимизда бўлгани каби Қуролли Күчларимиз ҳам ривожланишининг янги босқичига ўтмоқда.

Мұхтарам Президентимиз ёшларни ватан-парварларни руҳида тарбиялаш борасида ҳам алоҳида тұхтапади. Бу зиб – ижодкорлар зымеси катта масъулнинг юлкайди. Адабиётимизнинг ослар оша Вatan, ҳалқ, миллат ва мазнавияти қайғусида яшаб келгандылыгини ҳисобга олсан, давримизнинг шири огузларни шакшак, багишшана, тафаккуримизни бойитишига шак-шубҳа йўқ.

Наби ЖАЛОЛИДДИН, Ўзбекистон ёзувчilar уюшмаси аъзоси, Ҳалқ депутатлари Андикон вилояти Кенгаши депутати

Эҳтиром

ҲАЗРАТ НАВОЙИ ҲАЙКАЛИ ПОЙИДА

Мен бу жоға минглаб келдим, юзлаб келдим, Қўнгиз кўйин тинглаб келдим, бўзлаб келдим, Ҳазратдан сўз қарз олиб, сўнг сўзлаб келдим, Қақраб келдим, ёниб келдим, музлаб келдим, Бу дардоҳа мен ўзимни излаб келдим, Ниғоҳингиз сел қўйди-ку оҳ, Навоий, Сўз мулкida султон бобом – шоҳ Навоий.

Бобо, дейман, вужудларим титроқ тортиб, Тўзгиб ётган дунёларга берган тартиб, Кафтидадир сайерлар, Машириқ, Марғиб, Ҳазрат сабаб шу тупроққа мөхим ортиб, Баҳтиёрман пойларини кўзга суртиб, Ким ул зотга талинса гар – ёр Навоий, Иймондир ҳам, номусидир ҳам оп Навоий.

Баъзан хурсанд, баъзан эса иolib келдим, Баъзан нағса мағлуб, баъзан голиб келдим, Фазал тинглаб, дилга меҳр солиб келдим, Энг покиза түйғуларим олиб келдим, Ул кишига шогирд тушиб – толиб келдим, Шогирларин ҳар дам қўллар – баг Навоий, Забт этилмас юксак чўқди – тог Навоий.

Одам десам, ёлғон бўлгай, фариштадир, Еру кўкни боғлаб турган оқ риштадир, Ҳазрат мисол пок яшаб, пок қариши бил, Муборак тут ёдларини – ҳар ишда бил, Пок номларин пок тутгай ҳар қаричини бил, Қабоғатта қарши турган – дов Навоий, Разолатнинг йўлин тўсар – гон Навоий.

Кел набирам, деса, бир бор боқиб кўйса, Файрат қўйгин, деб елкамга қоқиб кўйса, Назар ташлаб қалбимга ўт ёқиб кўйса, Ёш дарр, қани унда оқиб бўлса, Авлан зот ҳар онндан воқиғ бўлса, Мадад бўлинг, ё ҳазратим, ё Навоий, Олам бутун – бор эканки то Навоий.

Етагидан маҳкам тутиб ўтингайман, Назаридан қолмай дес ютингайман, Ул сиймога содик навкар тутингайман, Бир қарасам, тўзгиб ётган тутундайман, Исимнайтсан, башдан оёб бутундайман, Қуёш янглиғ зиё сочар – нур Навоий, Иккى дунё баҳоси йўқ – дур Навоий.

Бахтимиз шу – ўзбек бўлиб тутигланмиз, Қўлдузларга наррон кўйиб, турғилганимиз, Душман келса кўкрагига тиғ илганимиз, Бутун миллат бир мушт бўлиб тутигланмиз, Бор оламда Навоий деб ўқилганимиз – Етти иқим ёд олган аబёт Навоий, Қайтиб жаҳон кўрмас шундай зот Навоий.

Жўрабек ЖАҲОН

Довон

Омон МАТЖОН,
Ўзбекистон халқ шоири

ЭЛ ЧУЧУН ЯШАМОЗ

ЯНГИ ЙИЛ ЖОМ СҮЗИ

Гёй икки замон, икки асрни –
Кўрган оқсоқолдек, нуроний, сипо –
Булутларни ўйнار ташкарида қини,
Ўлтириб эски ва янги йил аро.
Ҳайкалтарош қиши бу! Бутун дунёни
Ўраб қўиди оппоқ чодирга – қорга,
Эрта-индин бизни бир кувонтириб,
Саҳна очади у яшил баҳорга.
Қини бобо, ижодинг барқарор кулсиз,
Сенга бу янги йил муборак бўлсин!

Қишлоқ устидаги чинорининг бугун
Шоҳлари изгирип билан олишар.
Узун кечаларда ухлатмай уни
Қарғалар гоҳо-гоҳ шовқин солишар.
Гарчи ўтган умр қайтmas ҳеч қачон,
Чинор, япроқларинг қайтиб келади.
Бағрининг бағингидек митти күшчалар
Манги қўшиклиарни айттиб келади.
Мағрур салобатнинг шоҳ ташлаб турсин,
Чинор, янги йилнинг муборак бўлсин!

Хоритиб йил бўйи чеккан ташвишлар,
Қаттиқ ухлаб қопти, ана, жон дала.
Тезда ўйготади сенинг жон баҳор
Кувлашиб келади митти шўх күшлар.

Рус шоираси Анна Ахматованинг давр фожиалари, ҳаёт изтироблари ичра муҳаббат, жўшқин туйғулар куйланган самимий шеърияти ҳар бир давр ўкувчиси учун қадрли. Бетакор шоира ижодида унинг Тошкентдаги даври ҳам алоҳида ўрин тулади. 1941–1944 йиллари ортилизмизда яшаб ижод қилган шоира "Тошкент шеърлари" туркумини яратган. Унинг Ўзбекистонга бўлган меҳри, ўзбек ҳалқи, ижодкорларидан миннатдорлиги асарларида, хотириларидан акс этган. Филология фанлари доктори, профессор Найм КАРИМОВ билан сұхбатимиз айнан шу мавзуда бўлди.

— "Мен айнан Тошкентда жазирама иссиқ кунларда дарахт сояси ва сувнинг шилдираган овози нима эканини илк бор англадим. Яна инсонлардаги эзгуликнинг нима эканини тушундим", деб ёзган эди шоира кейинчалик. Албатта, бу гаплар бағрикенг ўзбек ҳалқи, ижодкорлари ҳақида ҳам айттилган эди...

— Иккичинчи жаҳон уруши йиллари ўзбекистонга эвакуация килинган турли миллат вакиллари орасида машҳур ўзувчиар, санъаткорлар, олимлар хам оз бўлмаган. Халқумиз уларни очиқ чехра билан кутиб олибигина колмай, оғир шароитда бир бурда nonini баҳам кўрган. Ўзбек ҳалқининг ана шу йиллардаги тарихий жасорати, меҳрирадариги сўнгига нафасларига қадар кўзларига ёнилиб, миннатдорлик туйғулари билан эслаганлар кўп. Улардан бирни шоира Анна Ахматовадир.

Тошкентга эвакуация бўлиб келган

Лекин, далам севар элизмининг кўлин,
Шуидан тандирдаги нон юзи кирмиз.
Шуидан ҳар чаноқда тошгани хирмон,
Очи дастурхонлир шундан еримиз.
Далам! Ўйқинг яшил тушларга тўлсин,
Сенга ҳам янги йил муборак бўлсин!

Ўзбек тупрогининг бир чеккасида
Кекса дентиг яшар якка-ятона,
Гүё ўйилларин сафарга ўйлаб,
Интизор-интизор куттувчи она.
Ўйиллар олиса, ташвишлар бисер,
Тезда тўлиб оқар Аму ҳам, Сир ҳам.
Тулқинлар ўйноклаб тўлади Орол!
Икки ўлининг сенга мангу интилсин,
Орол, янги йилнинг муборак бўлсин!

Дўстлар! Ҳар янги йил дилга энг аввали
Умид ато этар – қанотлари оқ.
Сарбаланд парвозлар шундан бошланар,
Шундан тувилали юлдузлар, қамоқ.
Янги йил жоминни кўтариб, дейман:
Кўка дўст тутишини ҳар кўнгил, ҳар дил.
Дунёнинг тонглари вақтида отсиш,
Орзулар йўл олсин ишига дадил!
Орзулар, колган гап сизларга қосин,
Сизга бу янги йил муборак бўлсин!

оқибатлари, у билан дўстона ижодий мулоқотлари ҳақида деярли бирор хотира ёзиб қолдиришмаган. Аммо Ахматованинг Тошкентда ёзган шеърларидан кўринадик, меҳмондўст ҳалқ ижодкорларидан ундан меҳрларини дарига тутмаганлар. Шоира бир шеърида ойни Чоржўй ковунийн тилимига ўхшатган, бошқа бир шеърида Халима Носированинг сехркор овозини булбул насосига қиёс қилган. Яна бир шеърида: "Ўлмак учун бокий гулларининг Сармаркандек юртига борсан...", деб ёзган, бошқа шеърида эса: "Сен, Осиё, юртларни юрти! Маконисан тогу чўлларнинг...", деб ўзбек диёрини бир умрга севиб колганини изхор қилган. Бу миннатдорлик туйғулари замидида ўзбек шоир ва ўзувчиарининг машҳур рус шоирасига кўрсатган меҳр-оқибатлари ётади, албатта.

Агар XX аср бошлирида яшаган рус адид-

Кўнгил миңтақаси

тонасида турган Ойбек истиқболига чиқа-ётганини тасаввур этади.

Ёш йигит ва қизлар, ўзбекона одобга кўра, оналари, ҳатто опалари тенги аёлларни "оим" деб атаганлар. "Ўзбекойим", "Офтобойим" деган исмларни хуш кўрган Ойбек учун Ахматова ҳам "Катта оим" ёхуд "Аннаойим" эди. У машҳур шоиранинг Тошкентда ардоқда яшаганига қарамай, хасталик ва ўксик чоғларида меҳр-эзтиборга зор бўлганини яхши билган. Шунинг учун ўқтинг Аннаойимни зиёрат қилиб, унинг соглигидан, маддий-маший ахволидан хабардор бўлиб турган.

Ойбекнинг шу йиллардаги ҳаммуаллифи А.Дейчининг ёзишича, Пушкин кўчасидаги 84-йода москвалик машҳур олимни санъаткорлар яшашган. "Уруш йилларида, – деб эслаган эди Дейч, – Тошкент транспорти жуда қийинчилик билан ишлар, трамвайнинг эскирган вагонлари одамларнинг кўплигидан ёрилиб кетгудай бўларди. Ойбек ёшларга хос шиддат билан Ишчилар шахарасидан 84-йигача деярли бутун шахарни пиёда айланниб келарди..."

Ўша куни ҳам Ойбек Ишчилар шахарасидаги уйидан Ахматованинг уйига яёв борган. У рус шоирасининг Тошкентта келган биринчи кунига қараганда, сочларида оқ кўпайгани, аммо кўзлари ҳамон "асл, илхомкор" бўққанини хотириасига муҳрлаб

кўйган. Сўнг, шеър лирик сюжетидан маълум бўлишича, Ахматованинг уйидан олиб чиқуб, Тошкентнинг диккатта сазовор жойларига олиб борган.

Мана, Ахматова ҳарбий Тошкент кўчаларида Ойбек билан юриди:

...Кўш эригами ёз иссигидан?
Зонтиги ҳавой, юпқа ва енти.
Гўё нинчанинг қанотидан у,
Қозига қизигин чанг сенади сепкил...

... Йўлларда курама тиллар, чехралар,

Нон оз, Информбюро хабарлар мўл.

Чанг ва терга ботиб аскарлар кечар,

Оналар қалбини савалайди дўл...

...Шоира юради ҳаёлчан, ёлиз,

Кўбунин юттандек – юзида ёлкин...

Кўзларим изизи, эргашамен жим,

Ҳаёлдан, хислардан кўксимда тўлқин...

Ойбек "Шоира" деб номланган шу шеърида Аннаойим образини уруш йилларидаги Тошкент манзаралари фонидан шундай нозик ва нағис бўйлар билан тасвир этганни, унинг ҳар бир сатридан, ҳар бир ташбехидан ҳам рус шоирасига хурмат, ҳам қадрдан шахрига муҳабbat нурлари ёрилиб тургандек.

Ойбекнинг шу шеърини 1968 йили ёзилган ва биринчи марта "Муқаммал асарлар тўплами"нинг II жилди (1975 йил)да ёзлон қилинган. Тошкентдаги йилларида тиф билан оғриган, Нева бўйларини согниб яшаган Ахматованинг эса бошқа ижодий режалар, учрашувлар банд этган. У Тошкент билан видолашаётган чоғида ёзган "Хайр, Ойбек, Хайр, Чустий! Хайр, хайр..." сатрлари билан бошланувчи, аммо тугалланмай қолган шеъридагина Ойбек билан бирга шу даврда ўзувчиар ушумасининг Адабиёт фонидага раҳбарлик қилган Чустий номлашни тилга олиб, уларга бўлган миннатдорликнинг ёзишага бўлди.

— Бу икки бўюк шоирининг ижодий мулоқотлари тўғрисида аниқ маълумот йўқ. Факат Ойбекнинг инсоний табииатидан келиб чиқкан ҳолда, унинг Тошкентта эвакуация бўлиб келган бошқа ўзувчиар, олимлар билан ҳамкорлигига оид хотирилари асосида айтиши мумкини, атоқли адаб Анна Ахматованинг шоира сифатида ҳам, инсон сифатида ҳам фоят хурмат қилган. Унинг сўнгги ойларида Ахматовага бағишил ёзган шеъридаги: "Дим ва буш хонанинг ос-тонасида Катта оимм сенек чикар улуғвор..." сатрларини ўқиган шеърхон шоира уйи ос-

Н.НАМОЗОВА сұхбатлашиди.

Эл қалбини сира четлаб ўтмасин
Юрагининг – титрот торининг хабари.

Бу азиз тонг арзир кутлуг саломга,
Ерда ҳар жон интих хуш бир қаломга,
Бу кенг болгар лойиқидир зўр инъомга,
Шоир қалби – навбадорнинг хабари!

Юр шоирдан олмос сабот кутади,
Ўйларига далла, қанот кутади,
Энг азиз сўз, тиник ҳаёт кутади,
Шудир юртга ижодкорнинг хабари.

Адабият эгизакдир курашга,
Масъульмиз ҳар оидан ҳабар сўрашга,
Ерда тинчлик, дўстлик қасрин куришга
Асқотар ҳар дўстнинг-ёрнинг хабари.

Майли билсиз-билмасинлар Омонни,
Кўрсалар бас бир сафарбар вижданни,
Ҳақ мақсадим: безаб турсин жаҳонни
ЎЗБЕКИСТОН – гул дилринг хабари!

ЭХТИРОМ

Ер оҳиста кезад экан самода,
Тинчлик деган зўр неъматда бош эгдим.
Барча ҳалқлар хур яшасин дунёда,
Эркин дўстлик, тенг қудратда бош эгдим.

Тонг босқони алвон нурлар учирив,
Қир базмига лола отар жўш уриб,
Гоҳ хаёл, гоҳ ҳақиқатта тўш уриб,
Инсон яшар, бу ҳикматта бош эгдим.

Турсун АЛИ

ОФТОБ ЗАБИ МЕХРИНГ

КИТОБ

Китоблар ичинда яшаётир у,
Қўлларин узатса тутилгай китоб.
Ўқиди у туплар билмайин уйку,
Ҳар варакларида чараклар офтоб.

Китоблар ичинда қилур ионушта,
Унга узаттайдир китоблар ион, чой.
Уни етаклайди ажаб фаришта,
Унга қадим дунё очади чирой.

Китоблар ичинда яшаётир у,
Ҳамроҳ эрур унга буюк Навоний.
Кодирий, Ойбеклар олади туййу,
Юрагин қат-қатлари китоб саройи.

Китоблар ичинда яшаётир у,
Мисоли қўқдаги чарогон офтоб.
Вужуд-вужуди-ла тараттав ётди,
Ўзи ҳам йўргилган гўёки китоб.

Китоблар ичинда яшаётир у.

ҚАЛБИМ ҚУШИ

Юртим, сени севиб қўйлайман,
Чиройингдан қўзларим яйар.
О, болгаринг хушбўй, тўймайман,
Қалбим қуши бетиним сайран.

Юртим, сени севиб қўйлайман,
Озод, эркин оҳудай хурсан.
Тоғларингдан ўйчан бўйлайман,
Суянчим сен, тогим эрурсан.

Юртим, сени севиб қўйлайман,
Далаларинг зантири дениз.
Ўз-ўзимга сеҳринг сўйлайман,
Тун бағрингта тўкилур юлдуз.

Юртим, сени севиб қўйлайман,
Тонглар отар қўйнингда шаффо.
Офтоб каби меҳринг тўйтгайман,
Кечак-кундуз эттайдан тавоғ.

Юртим, сени севиб қўйлайман,
Хур тупрогин зарраси оҳанг.
Келажагин ёниб ўйлайман,
Юрагингдан меҳрим олар ранг.

Сен ҳурсан, малаксан, қўл чўзсан етмас,
Ою юлдузлар-да жамолинта лол.
Чўлпон қўзларингта боқсан бир нағас,
Хуркак оҳуларни кўргайман алҳол.

Сен ҳурсан, малаксан, қўл чўзсан етмас,
Пойинта чўкурман илтижо ила.
Изларинг қўзимга сурғайман сармас,
Сен бу замин узра гўзал оқила.

Сен ҳурсан, малаксан, қўл чўзсан етмас,
Сўзларинг, овозинг ишқадек мастьум.
Мен ўлиб-тирилиб одурман нағас,
Дунёни қайтадан кўргайдир кўзим.

Сен ҳурсан,
Ватан, сенда кечар кунларим,
Гоҳи ёниб, гоҳида масрур.
Ён-ёргулар масъуд тунл

Орзуларимизни маданий ҳаётнинг жавҳари бўлган китоб билан боғлаётганигизмиз келажагимизни мунаввар бир заминда яратишга интилаётганигизни кўрсатади. Китоб ўқиши ва чиқариши билан боғлиқ барча комплекс характердаги мътирифий масалалар Ўзбекистон ички тараққиётининг марказига қўйилаётгани халқ баркамоллигига имтиёз бериллаётганигина англатади.

Матбуотимиз кейинги пайтларда, айниқса, китоб ўқиши ва, умуман, китобхоник ҳақида кўп ёзмоқда. Бир-биримизни, бизга ишончнинг ўқувчиларимизни китоб ўқишига қайта-қайта даявт килдик, бунинг фойдаларини тушунирди. Бу кўпчиликка маълум.

Лекин айнан бугун жуда катта ва узокни кўзланган амалий кадам ташланди. 2017 йил 12 январда Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Китоб маҳсулотларини чоп этиши ва тарқатиш тизимини ривожлантириш, китоб мутолааси ва китобхоник маданиятини ошириш ҳамда тарбибот қилиш бўйича комиссия тузиш тўғрисида" Фармойиши чиқди. Фармойиш жамиятимизни бирор вақтлардан бери ўйлатиб, тўлқинлантириб келаётган фикрларга жуда катта ижтимоий йўналаш берди. Бунисиз мустақил давлатимизнинг шахс камолоти ва жамият келажаги тўғрисида фамхўрлик кўрсатиётгани деб жон-дилдан қабул кильдик. Ростдан ҳам, долзарб, жиддий амалий қадам! У ҳукуматимизнинг бугунги ва эртаги интеллектуал тараққиётимизни тъминлашни ўз олдига асосий мақсад қилиб қўйётганигина кўрсатмоқда.

Хозир ижобий маънода яхши аъзоб биллаётган халқ билан барча даражаларда мулокотларнинг самарадорлиги оманинг китобхонлиги даражасига ва, демакки, замонавий саводхонлигига боғлиқ қўлиб қолмоқда. Қачончага содда ва одоми ҳалқ деб мактаса, бунга чипчапин ишониб, "Биз ўзимиз шундай соддамиз-да илгаридан", деб елка кисиб мамнунит билан ўтирамиз. Интернет асри аллақачон соддалик ва ламклиярни кўтармай қўйган, булар ижобий белгиликдан кўра кўпроқ салбий, ақл-идор билин кўлиб бўймайдиган эскилика айланни ултурган. Биз тарихий вақт мікёсларида шунчалар кечикиб ҳам, яна ҳеч нарса бўлмагандай ўтиришимиз замонавий турши-турмуш ва кенг мікёсдаги соғлом ақл режаларига асл тоғри келмайди. Шунинг учун мулаларимизни отадан улуғ деймиз.

1947 йили 3-синфда ўқиётганимда менга мулалимам берган "Ўқиши китоби"-ни бошдан-оёб, ёдлаб олгандим. Уша та-барруқ саҳифаларда илора Навоийнинг доно сўзларини, Фафур Үлум, Ойбек, Ўйғун, Ҳамид Олимжон, Миркарим Осим каби менга сирли бўлиб туолган номлар ва чироили сўзларига дуч келган, Ҳироту ўтруро Шошу Сармаканд, Бухорлардан парчалар ўқиганман, Вата-

нимнинг бунчалар кенглиги ва улуғларнинг бунчалар кўплигидан ақлим шошган. Болалик чоғларидаги ўқишилар олтин лавҳага ёзилгандай ҳеч қачон хотирадан ўчмай, умр тутагучка кишига ҳамроҳлик қиласди. Китоб — бир умр ҳамроҳ дейишиди. Навоий кутубхонасида бўлган чоғларимда ахборот-ресурс хоналар ўшлар билан гавзумлигини кўриб, болалар китоблар, газеталар, журналларни вақлашаштагани, компютерларда машкалар бажариштагани, дунёдан ахборот олишини ўргаништагани, ёзувчилар, олимлар, журналистлар билан учраштагларни, фойеларда уларни саволларга тутиштагларни кўриб юзларни. Биз мактабимизнинг кичкинагина кутубхонасини 7-сингфа ўтмаёк ўқиб тутагтан эдик, кейин шаҳар, вилоят кутубхоналарига қатнагандик. Манави ўшларга чин ҳавас билан қарайман: қандай сочи одамини риёв да коззоблик билан чалғитиш, алдаш, тўғри йўлдан айни-

тиш кирип, балки иложи бўлмаган бир иш.

Бир тийраккина ўсмир қизча Навоий

кутубхонасининг ахборот-ресурс залида:

"Домла, дарсларни ўқиши ҳам китобхонликни кирадими?" деб сўрдади. "Дарсларни ўқиши ўзлаштириш китобхонликнинг бошланши, — дедим. — Дарсларни кунт билан яхшилаб ўқиши ва яхши орқали сиз бошга ранг-бараган китоблар оламларига кириб борасиз. Дарсларни сизни поёнсиз шовуллаб ётган китоблар оламларига чорлайди, сизга кибланома булади. Ана шундай... сиз севган кимматли ўқитувчиларнинг ранг-бараган китоблар хакидаги сўзлари, хикоялари сизга жозигани йўлхат вазифасини ўтайди. Боланинг китобга ўтирибони тостиши, ўқишига кизиқтиришади, китобнинг садоқатли ошиносига айлантиришада ҳаммадан ҳам самаралироқ бўлади. Шунинг учун мулаларимизни отадан улуғ деймиз.

1947 йили 3-синфда ўқиётганимда менга мулалимам берган "Ўқиши китоби"-ни бошдан-оёб, ёдлаб олгандим. Уша та-барруқ саҳифаларда илора Навоийнинг доно сўзларини, Фафур Үлум, Ойбек, Ўйғун, Ҳамид Олимжон, Миркарим Осим каби менга сирли бўлиб туолган номлар ва чироили сўзларига дуч келган, Ҳироту ўтруро Шошу Сармаканд, Бухорлардан парчалар ўқиганман, Вата-

лан аталиши мумкин эди". Бу ўтирофда мубоблага ўқиётганимда ишонч хосил килиш учун домланинг мәърузаларидан собиқ талабалар кўйириб олган фавқулодда фикр, хуласа, кўйма ибораларни жиддий назардан ўтказмок, мавзини чакмок, моҳиятига етмоқ керак бўлади.

Зеро, мәрзуза ва сұхбатларда у адабиёт, санъат ва мағфура масалаларига кўп ёттибор берган, бу хусусда күтилмаган фикр-муҳоҳазаларини баён этган. Адабиёт олдига мағкуравий талаблар кўйиб бўлмаслиги, ижод

шундай кирип, балки иложи бўлмаган бир иш. Бир тийраккина ўсмир қизча Навоий кутубхонасининг ахборот-ресурс залида: "Домла, дарсларни ўқиши ҳам китобхонликни кирадими?" деб сўрдади. "Дарсларни ўқиши ўзлаштириш китобхонликнинг бошланши, — дедим. — Дарсларни кунт билан яхшилаб ўқиши ва яхши орқали сиз бошга ранг-бараган китоблар оламларига кириб борасиз. Дарсларни сизни поёнсиз шовуллаб ётган китоблар оламларига чорлайди, сизга кибланома булади. Ана шундай... сиз севган кимматли ўқитувчиларнинг ранг-бараган китоблар хакидаги сўзлари, хикоялари сизга жозигани йўлхат вазифасини ўтайди. Боланинг китобга ўтирибони тостиши, ўқишига кизиқтиришади, китобнинг садоқатли ошиносига айлантиришада ҳаммадан ҳам самаралироқ бўлади. Шунинг учун мулаларимизни отадан улуғ деймиз.

1947 йили 3-синфда ўқиётганимда менга мулалимам берган "Ўқиши китоби"-ни бошдан-оёб, ёдлаб олгандим. Уша та-барруқ саҳифаларда илора Навоийнинг доно сўзларини, Фафур Үлум, Ойбек, Ўйғун, Ҳамид Олимжон, Миркарим Осим каби менга сирли бўлиб туолган номлар ва чироили сўзларига дуч келган, Ҳироту ўтруро Шошу Сармаканд, Бухорлардан парчалар ўқиганман, Вата-

лан аталиши мумкин эди". Бу ўтирофда мубоблага ўқиётганимда ишонч хосил килиш учун домланинг мәърузаларидан собиқ талабалар кўйириб олган фавқулодда фикр, хуласа, кўйма ибораларни жиддий назардан ўтказмок, мавзини чакмок, моҳиятига етмоқ керак бўлади.

Зеро, мәрзуза ва сұхбатларда у адабиёт, санъат ва мағфура масалаларига кўп ёттибор берган, бу хусусда күтилмаган фикр-муҳоҳазаларини баён этган. Адабиёт олдига мағкуравий талаблар кўйиб бўлмаслиги, ижод

шундай кирип, балки иложи бўлмаган бир иш.

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалистик реализм санъат эмас, балки мағкура эканлигини бот-бот таъкидлагани, "инкилобий", "прогрессив", "реакцион адабиёт" деган тушунчаларга шубъха билдириб, "Адабиётнинг магизи — инсон, музикаси ҳам йўқ".

Бундай фикрлар хўмрон мағкура шароитида юрак ютиб чўчимай айтилган, талабалар онгига етказилгани чинакам жасорат эди. Талъат Солиҳов социалист

Буюк тарихий шахсларнинг ҳаёт йўли, кураш ва интилишлари театр санъати учун азалий ва абадий мавзу. Улар саҳнага чиққанды томошабин беихтиёр асрлар қаъринга шўнгийди, қалбан бўлса-да, улуғ зотлар билан муштараклик хиссини тудди. Атоқли шоир ва драматург Мақсад Шайхзоданинг "Мирзо Улугбек" тарихий асари шулар сираасига киради.

Ушбу мумтоз асар дастлаб Ҳамид Олимжонномидаги Самарқанд вилоят мусиқали драма театрида янги талқинда намойиш этилган бўлса, Ўзбек Миллий академик драма театрида ҳам "Мирзо Улугбек" спектаклининг жамоатчилик кўргига тақдимоти бўлиб ўтди. Спектакли таникли режиссер, Ўзбекистон санъат арбоби Олимжон Салимов саҳнага кўйди. Спектакли таникли олим Ш.Ризаев адабий маслаҳати бўлган.

Миллий драматургиямизнинг сара намуналаридан хисобланган фохида улуғ олим ва хукмдор Мирзо Улугбек образи турли кирраларда намоён бўлади, гоҳо адолатли шоҳ, гоҳо доно шахс, гоҳо суюкли ёр, гоҳида эса дардкаш ота бўлиб тасаввурга сингади. Бу жihatларнинг хеч бирини истисно қўлмаган ҳолда таъкидлаш кераки, Улугбек

Буюк олим ва хукмдорнинг падаркуш фарзанди томонидан қатъ этилиши ҳақида сўз кетса, беихтиёр вужудимиз титраб, мозийнинг мунгли саҳифасини ўқигандек бўламиш. Шоир айтмоқчи, "уз боласи бўзигига тиг урган" алломанинг дарди дунёси, ўқинчли фарёди асрлар ўтса-да, инсоният қалбини ўтрайти, мангу мунглуг қўшик-дек акс садо беради. Улуғ олимнинг маҳа этилиши оддий котилик эмас, балки жамият орасида илдиз отган ёвуз разолат, жаҳолат тантанаси, илму уроғи оламига берилган оғир зарбарди. Шайхзода фожиасида ҳам мазкур вокелини ижтимоий конфликт даражасига кўтарилиди, яъни буюк тафаккур соҳиби Мирзо Улугбек ва жоҳил фарзанд Абдуллатиф ўртасидаги зиддият мисо-

унинг Улугбек тақдирида тутган ўрни янада жонли ва ҳаққоний инфода этилганида, спектакли трагедия мақомига кўтариш мумкин эди. Жаҳон мумтоз трагедияларидан (айнича, Шекспир асарлари) илҳомланган Максуд Шайхзода "Мирзо Улугбек" ўзгача эктирос ва пафос билан сугоришга интилгани яқол сезилади. Шу боисми, ҳар бир қарҳамон нутки, монологларида тарихий далиллардан кўра, хиссият пўртанаши, жўшкинлик, ижтимоий дард мусхассаси. Миллий театрда саҳнадаштирилган асарнинг янги талқини эса драма жанрига хос бўлиб, айрим саҳнадар ёрқин ва некин баасурот қолдиради, песадаги фожиавий манзара, куюк бўйёклар бирмунча тарқаб, ҳаётга ишонч ва муҳаббаттаги гоялари устуворлик килади. Хусусан, спектаклининг хотимида саҳнада Фикримизни кувватлайди. Аллома Мирзо Улугбекнинг расадхона зиналарни узра баландга кўтарилиб, бугунги авлодга муроҳаат килиши, ҳалқни бирдамлик, тинчлик-тотувликка чорлаши давримизга ҳамоҳанг бўлса-да, томошабинларни чукур мулҳозага чорловчи фожиавий ечимга олиб келмайди.

Шу ўринда спектаклдаги колган персонажларни ижро этган актёrlарга қисқача тўхтатласак. Песада фоят нафис ва нозик бўйёклар ила тасвирланган, муҳаббат ва садоқат тимсоли, Улугбекнинг "Фариштадек пок манкухаси" Ферузга образини актёrlасалар Лола Элтоева ва Дилноза Кубаева талқин этилди. Айтиши керакки, иккала актёrlа ҳам табиатдан ҳиссиятга, пасфостга мойил. Бу эса ижро жаҳранида кўл келган. Фарқли жиҳати, Лола Элтоевада туйгурлар яширин, сирлироқ бўлса, Дилноза Кубаевада очиқ ва симимий эктирос кўринади. Улугбекнинг севимли шогирди, илму ўйларида яхин ҳамроzi Али Кушчи (Ўзбекистондаги ҳизмат кўрсатган артист Бехзод Муҳаммадкаримов ва актёrl Феруз Бурхонов) олижаноб, доно ва оққўнгил шахс сифатида гавдаланади. Унинг зидди ўлароп Улугбек давридаги илмий қашfiётлар ва ду-

нёйи тараққиётни кўрлайдиган, одил хукмдорни динсизликда айблаб, ёвуз кучларни кўллаб-куватлочи Сайди Обид (Ўзбекистон ҳалқ артисти Муҳаммадали Абдукундузов ва Ўзбекистондаги ҳизмат кўрсатган артист Қаҳрамон Абдураҳимов) спектаклдаги асосий конфликтлардан бирини юзага келтиради. Шунингдек, Гавхаршодбеким (Я.Абдуллаева, Р.Иброҳимова), Сакокий (Х.Хасанов, Т.Мўминов), Шайхулислом (С.Умаров, М.Исмоилов), Нигорхоним (З.Ашуро-ва, Ш.Исмоилова), Аббос (Ф.Зияев, К.Куличев), Қози Мискин (Ў.Менглиев, А.Сайназаров), Буро-бек (М.Рахматов, Ф.Боймирзаев), Бобо Кафий (А.Абдувахобов, Т.Саидов) ва бошқа қаҳрамонларни ўйнаган актёrlар ҳам режиссер қўрсатмаларидан келиб чиқиб, ўз ижро услубини қўрсатишига қаракат қиласди.

Маълумки, фожиада Абдуллатиф ўз-ўзидан жиркан киёфага кирмайди, атрофдагиларнинг муттасил босими, тазийни хитоблари натижасида таҳтини тезорқ этгалиш ташвишига тушади, "тоҳ учун ота ўлимнини кутиш — баликни қармоқсиз тушиш", дея иddaолар қиласди. Спектаклда эса ўлдининг отага бу қадар нафрати, адвоти мавхумдек, ёг ўлдуллатиф азалдан падарига душмандек янгилиш таассурот ўйғонади. Очини айтганда, айни камчиликни актёrlарнинг мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб кўрсатади. Энди бундай оқиз, қатъятизиз кимсанинг Улугбекдек "олам кўрмаган сulton" устидан зафар қозонишига ишониб бўларми? Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Абдуллатиф Мирзо ҳам ил-ғанини мақсадли ижроси билан бартараф этиш мумкин эди. Аммо шу ролнинг биринчи ижроши Фатхулла Маъсудовдан фарқли ўлароп актёр Асадилло Набиев Абдуллатифин анчайин кўркок ва заиф килиб

Китоб миллатнинг ақл кўзини ёритувчи офтобдир

ФАФУР ФУЛОМ НОМИДАГИ НАШРИЁТ-МАТБАА ИЖОДИЙ УЙИ

*Сизга тақдим этилаётган ўзбек ва жаҳон адабиётининг
энг сара нашуналаридан баҳраманоң бўлинг.*

Мурожаат учун манзил: 100128, Тошкент ш., Лабзак кўчаси, 86-й. Телефонлар: (+99871) 241-83-29. Моб.: (+99893) 144-41-82, (+99893) 791-00-70, (+99895) 195-42-42. www.gglit.uz E-mail: info@gglit.ru

Маҳсулотлар сертификатланган. Хизматлар лицензияланган.

Бепоён Осиё кўйинида яшнаган афсонавий діёрлар орасида Бангладешнинг ўзига хос ўрни бор. Хиндистон жанубида жойлашган бу мамлакат қадим-қадимдан турилди инсанларни ҳудуд ҳисобланади. Агар унинг бой тарихига назар соладиган бўлсак, яқин ўтмишида Бангладеш бутун Хиндистон ярим оролида бўлгани каби инглиз боскинчига кариши узоқ вақт кураш олиб борган эди. Хиндистон мустақилликка эришгач, Бангладеш итирга ийлан кўпроқ Покистоннинг жануби-шарқий ҳудуди ҳисобланган бўлса-да, 1971 йили мустақилликка эришиб, ўзининг ҳақиқий миллий тараққиётини бошлади. 2016 йили эса сайдермиздаги энг бахти мамлакатлар рейтингидаги жаҳон бўйича саксизинчи ўринин эгаллашга муваффақ бўлди. Шунинг утун ҳам бу мамлакатта қизиқистаётган, унинг бетакор табиити, гўзлар ўрмонлари, афсонавий дениз соҳибларидан баҳраманд бўлишга ошиқадиган сайдерлар ўйларидан кўпайтириб бормоқда.

АФСОНДАВИЙ ДИЁР

Билан ажralib туради. Бангладешда кўплаб қадимий қўйимлар кабилия тарзиаги ноеб ва ёркин анъаналарни ҳали-ҳануз сақлаб келмоқда. Айни чорда, мамлакат худудидаги тўртта расмий тақвимга амал килинади. Улардан бирни Бобурий ҳукмдорлардан Ахбар календанда бўлиб, унга кўра ҳозир 1423 йил экан. Мамлакатда янги йил кириши шундай турли тақвимларни биноан 15 апрадан бошланади. Ийлинг нойбр-декабр ва январ-феврал ойлар муссон ёғирларидан ҳоли бўлиб сафар килиш учун жуда кулий, март-апрел ва октябр ойида ҳам бориб-келиш мумкин, бошқа ойлар эса серғин келиб намарчилик кўп бўлади.

Бангладеш, айни чорда, жаҳоний буюк алид Рабиндранат Тагор ва Назрул Ислом каби улуг шиорларининг ватани ҳамдир. Ўтган йили Бангладеш тарихи ва маданий мероси, бengal тили ва алабётини ўрганишга қизиқсан жаҳон сайдёхлари ва тадқиқотчilarи учун кўпинча маданий тадбирлар ўюнтирилди. Яқинда пойтахтизидаги Бангладеш Республикаси элчинонасида бўлиб ўтган брифинг-семинар ҳам шу мавзузага багишланади. Тадбирда Бангладеш Республикасининг ўзбекистондаги фавкулодда ва мухтор мамлакат тарихи ва маданий мероси, қадиминнослик ва меъморий ёдгорликлари, табиити ва бутунига тараққиёт, одамларнинг ўзига хос ҳаёт тарзи, жаҳон мамлакатлari билан ўрнатилган маданий алоқалари билан танишилди. Ҳужжатли фильм ва видео тасвиirlar вўрталди. Табиат ёдгорликлari ижодий сафарда бўлиб қайтан ўзбек мусавири Мухторхон Исомов саёҳат таасиротлari ҳақида ҳикоя килиб берdi.

“АРМОН ТУНИ”

“Аслида тинчлик — дунё оналарининг олам ахлига саломи. Зотан, ер юзи ҳалқарининг тилида турли жаранглайдиган, аммо, бир маънони ифода этадиган “Ас-салому алейхўм” сўзидан ҳам тинчлик нури таралади.

Бир кўли билан бешикни, бир кўли билан дунёни тебратиши кодир олам она-лари бошларида факат тинчлик күёши порлашини истайдилар.

Ўзбекистон ҳалқ шоири Махмуд Тоиринг “Армон туни” достонидан ўзбек оналари шашнига битилган қўшик дейиш мумкин. Достонни бобма-боб ўқирканси, ўз онангиз сиймосини кўргандек бўласиз.

Ўзбекистон менга Ватан,
Жоним ичра у жону тан,
Ота Ватан, она Ватан,
Онамнинг дугоналари,
Эй, дунёнинг оналари!

Янги нашр

Китоб онангиз билан бўлглик хотиралини, болалигинизни ёдга солади. Туғилиб ўтсан қишлоғингиз, бетакор табиат манзаралари кўз олдингиздан бир-бир ўтади. Болалигиниз ўтган хона-донданда онангиз нигоҳлари сизни кузатиб тургандек, ёки қошига чорлаёттандек тулоди. Алланинг майин садоси жаранглётгандек бўлади.

Хуш ияятнинг аввали —
Онам айттап аллалар.
Қўнишларнинг гавҳари —
Онам айттап аллалар.

Китобнинг янга бир мухим жиҳати, сизга доимо фарзандлик бурчини, масъулиятини эслатиб туради. “O'zbekiston” нашириётида чоп этилган ушбу китоб барчага бирдек манзур бўлиши, шубҳасиз.

Б.СУЛТОНОВА

давра субҳатлари ўтказни мақсадга мурофонидир. Аҳоли турар жой биноларининг ёнғин хафвасизлиги ҳолатларни текшириш, мавжуд камчилклар ҳақида маълумотга эга бўлиш юз берадиган фалокатнинг олдинни олади. Бундай назоратларнинг маҳалла фоаълари иштирокидаги ўтказилиши ва жойда таҳдид қилинши худудда истиқомат қилинадиган аҳолининг мол-мулки ҳамда солғигига путур етказ-маслигини таъминлайди.

Дониён ЮНОСОВ,
ёнин хафвасизлиги
хизмати ходими

Ўзбекистон ёзувчilar уюшмаси ва “Иход” жамоат фонди уюшма аъзоси

Турсуной СОДИКОВАНИНГ вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон ёзувчilar уюшмаси ва “Иход” жамоат фонди уюшма аъзоси
Бахридин НАСРИДДИНОВНИНГ вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ҳамдардлик билдиради.

Маданият ва спорт ишлари вазирлиги Қашқадарё вилоят маданият ва спорт ишлари бошкармаси бошлиғи Салим Сайимовга онаси
Саидда РАЖАБОВАНИНГ вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

“Маънавий ҳаёт” журнали жамоаси таҳририят махсус мухбири Шахноза Рофиевага отаси
Улмас РОФИЕВНИНГ вафоти муносабати билан чукур ҳамдардлик билдиради.

Барчамиз масъулмиз

Ёнғин атальмиш оғат асосан, эҳтиёсизлик оқибатида рўй беради. Айниқса, болаларнинг наоратиси қодирлилиги муддиҳ оқибатларга олиб келади. Шу ўринда таъкидаш жоҳи, фуқароларга ёнғинлар олдин олиши борасидаги тушунтириши ишлари нафакат ёнғин хафвасизлиги хизмати ходимларнинг, балки ҳар бир ҳамкоримизнинг куроллар ёрдамида учрашувлар,

Бола онигда ўт балоси ҳақида

Огоҳлик

Таҳририятга келган юлзомлар таҳлил этилмайди ва муаллифларга қайтарилмайди.

Масъул котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ
Навбатчи мухаррир — Жўрабек ЖАҲОН
Сахифаловчи — Зафар РЎЗИЕВ

«ЎЗБЕКИСТОН» нашириёт-матбаа ижодий уйи босмахонаси.

Босмахона манзили: Навоий кўчаси, 30-й

Босиша топшириш вақти — 20.00. Босиша топширилди — 22.06

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигига 26.11.2014 йил 0283-рәқам билан рўйхатга олинган. Адади — 5900. Буюртма S — 8020. Ҳажми — 3 босма табоқ A-2. Нашр кўрсаткичи — 222. Ташкилотлар учун — 223. 1 2 3 4 5 6

ЖУМА КУНАЛАРИ
ЧИҚДИ.

СОТУВЛА НАРХИ
ЭРКИН.

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

Манзилимиз: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Қабулхона — 233-52-91
Котибият — 233-49-93
Такиди ва адабиётшунсонлар бўлими: 233-58-86
Ижтимоий ҳаёт бўлими: 233-57-42
Маъсис: Узбекистон ёзувчilar уюшмаси
Хомий:
“МАТБУОТ ТАРКАТУВЧИ”
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонинг орқали сканер килинг.

Бош
муҳаррир
Сироҷиддин
САЙИД

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтияни низаридан фарқланниши мумкин.

Масъул котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ
Навбатчи мухаррир — Жўрабек ЖАҲОН
Сахифаловчи — Зафар РЎЗИЕВ